

РЕШЕНИЕ
11.08.2026

с.Большие
Кургузи

КАРАР
№ 48

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа авыл жирлеге Советы депутаты этикасы кагыйдэләрен раслау турында

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Олы Караужа авыл жирлеге » муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә һәм Зеленодольск муниципаль районының Олы караужа авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы Нигезләмә нигезендә Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа авыл жирлеге Советы **карап кабул итте:**

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа авыл жирлеге Советы депутаты этикасының кушымта итеп бирелә торган кагыйдэләрен расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Зеленодольск муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә.

Жирлек башлыгы,
Совет Рәисе

Г. И. Исмагыйлева

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа авыл
жирлеге Советы депутаты этикасы кагыйдэләре

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа авыл
жирлеге Советы депутатының этика кагыйдэләре (алга таба - этика кагыйдэләре)
Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа авыл
жирлеге Советы депутатының үз-үзен тотышын билгеләүче акт булып тора (алга таба-
этика кагыйдэләре). - депутат вәкаләтләрен башкарганда, шул исәптән депутатлар
арасындагы үзара мөнәсәбәтләрдә, шулай ук депутатларның дәүләт хакимияте һәм
жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, җәмәгатьчелек, сайлаучылар,
массакуләм мәгълүмат чаралары белән үзара мөнәсәбәтләрендә үз-үзен тотышының
гомум кабул ителгән этик нормалары нигезендә.
2. Депутатларның эшчәнлегенә принциплар нигезендә гамәлгә ашырыла:
 - Зеленодольск муниципаль районының "Олы Караужа авыл җирлеге" муниципаль
берәмлегенә мәнфәгатьләрен һәм сайлаучылар мәнфәгатьләрен берләштерү;
 - Россия Федерациясенең Конституциясен, федераль законнарын, Татарстан Республикасы
Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм муниципаль хокукий актларны
үтәү;
 - яхшылык, гаделлек, намуслылык һәм намуслылык идеалларын чагылдыра торган
әхлакий критерийларга буйсыну;
 - шәхси үрнәк, әхлакий нормаларны, мәдәниятне һәм эшлекле мөнәсәбәтләрне хөрмәт
итү һәм үтәү нигезендә җәмгыятьтә югары хокукий культураны эзлекле формалаштыру;
 - депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә ул мөнәсәбәткә кергән башка
депутатларның, вазыйфаи затларның һәм гражданның абруен хөрмәт итү.
3. Депутат Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа
авыл җирлеге Советы (алга таба – Совет) үзенең, үзе тәкъдим иткән сайлаучыларның
абруен төшерергә сәләтле гамәлләрдән, гаризалардан һәм гамәлләрдән тыелып торырга
тиеш.
Депутат әлегә этика кагыйдэләрен үтәргә, шул исәптән түбәндөгә йөкләмәләрне үтәргә
тиеш:
 - 1) шәхси кызыксыну булган (турыдан-туры яисә читләтеп) конкрет мәсьәләләрне
өзгәртүдә, тикшерүдә һәм тавыш бирүдә катнашмаска;
 - 2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык үз-үзенә тотудан тыелып
торырга, шулай ук аның абруена яисә Совет абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы
ситуацияләрдән качарга;
 - 3) гавами чыгышларның советта билгеләнгән кагыйдэләрен үтәргә;
 - 4) федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән,
депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне депутат
эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда фаш итмәскә һәм файдаланмаска;
 - 5) депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр,
акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачулар, ял итү, транспорт
чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр), беркетмә чараларына (рәсми
делегацияләргә, визитларга, тантаналарга) бәйле рәвештә алынырга тиешле
бүләкләрдән тыш, түләүләр алмаска. муниципаль хокукий актта билгеләнгән тәртиптә
муниципаль милек һәм исәпкә алу.

II. Советта депутат эшчәнлегә өлкәсендә этика кагыйдәләре.

4. һәр депутат Советта һәм аның органнарында игелекчелек, үзара ярдәмләшү һәм иптәшләрчә хезмәттәшлек атмосферасы булдыруга ярдәм итәргә тиеш.
5. Депутат чит кешенең фикеренә карата түземчелек һәм ихтирам күрсәтергә, башка депутатларга ихтирамсыз мөнәсәбәт күрсәтмәскә, карар кабул итәр алдыннан башка депутатларның фикерен һәрьяклап исәпкә алырга тиеш.
Депутат апелляциясезлек күрсәтергә, үз позициясен янаулар, уиматумнар һәм башка шундый ысуллар ярдәмендә көчлөп тагарга хокукы түгел.
6. Депутатлар бер-берсенә һәм Совет сессиясендә катнашучы барлык затларга рәсми рәвештә мөрәжәгать итәргә тиеш. Бер-берсенә, шулай ук Совет сессиясә эшендә катнашучы башка затларга мөрәжәгать иткәндә «хөрмәтле»сүзен үз эченә алган мөрәжәгатьнең гомум кабул ителгән формасын кулланырга.
7. Совет сессиясендә һәм аның органнары утырышларында чыгыш ясаучы Депутат үз чыгышында депутатның һәм башка затларның намусына һәм абруена зыян китерә торган тупас, кимсетүле сүзләр кулланырга, законсыз гамәлләргә өндәргә, алдан ук ялган мәгълүматны кулланырга, кемнеләр адресына нигезсез гаеплөләргә юл куярга хокукы түгел.
Күрсәтелгән кагыйдәләргә бозган очракта рәислек итүче чыгыш ясаучыны кисәтә, ә кабат бозган очракта Зеленодольск муниципаль районының Олы Карауҗа авыл җирлегә Советы Регламентында каралган тәртиптә аны сессия ахырына кадәр сүзеннән мәхрүм итә.

III. Депутатның Дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрендә этика кагыйдәләре

8. Депутат дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрдә депутат статусына бәйле мөмкинлекләрдән шәхси максатларда файдаланырга хокукы түгел.
9. Депутат депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру нәтижәсендә үзенә билгеле булган мәгълүматларны, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка сер булып торса, ачарга хокукы түгел.
10. Депутат, тиешле вәкаләтләре булмаса да, Совет исеменнән аның рәсми вәкиле буларак чыгыш ясарга хокукы түгел.
11. Депутат массакүләм мәгълүмат чараларында, җыелышларда һәм митингларда, йөрешләрдә, демонстрацияләрдә сайлаучылар алдында чыгыш ясаганда, төрле гавами белдерүләр ясаганда, җирле үзидарә органнары, иҗтимагый органнар, оешмалар һәм вазыйфаи затлар эшчәнлегенә комментарий биргәндә, бары тик дөрес фактлардан гына файдаланырга тиеш.
Гавами чыгышларда һәм гаризаларда дөрес булмаган фактлар аңлы рәвештә яисә саксыз кулланылган очракта, шулай ук вазыйфаи затларның, җирле үзидарә органнарының, барлык оештыру-хокукый рәвешләрендәгә оешмаларның намусы һәм абруе кимсетелгән очракта, депутат ачыктан-ачык үз сүзләренә дөрес булмавын танырга, әлегә органнардан, барлык оештыру-хокукый рәвешләрендәгә оешмалардан һәм затлардан гафу үтенергә тиеш. кемнеләр мәнфәгатьләре яки намусы һәм абруе кагылды. Гавами рәвештә кире кагу һәм гафу үтенү бурычы җибәрелгән хокук бозулар, үтәү рәвешләре һәм сроклары бәян ителгән дөрес булмаган мәгълүмат тарату комиссия карары белән билгеләнгән фактта барлыкка килә.
12. Депутат үзенә депутат статусыннан килеп чыга торган вәкаләтләрдән, шулай ук матди-финанс һәм башка шәхси файда алу өчен дәүләт һәм иҗтимагый органнар, җирле

үзидарә органнары, оешмалар, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан бирелә торган рәсми һәм рәсми булмаган мәгълүматтан файдаланырга хокуклы түгел.

IV. Советта һәм аның органнарында депутат этикасы кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне карау

13. Депутат этикасы кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне Совет тарафыннан төзелә торган законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссия (алга таба – Комиссия) карый. Комиссия утырышы комиссиянең билгеләнгән саныннан яртысыннан артыграгы катнашында хокуклы. Карарлар катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

14. Комиссия:

депутатларның этика кагыйдәләрен бозу ихтималы белән бәйле ситуацияләрдә депутатларга консультация бирә;

- депутатларның этика кагыйдәләрен бозу очракларын карый;

- депутатның этика кагыйдәләрен бозуы турында Советка, Совет Рәисенә, Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа авыл җирлегә башлыгына җибәрелгән рәсми мөрәҗғәтләрне карый;

- өлеге Кагыйдәләрдә каралган йогынты чаралары турында карарлар кабул итә;

- депутатның әхлаксыз тәртибе фактлары буенча советка үз бәяләмәсен бирә.

15. Комиссия этика кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләрне карый:

- депутатның яисә депутатлар төркеменең язма гаризасы буенча;

- Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа авыл җирлегә Советы Рәисе, Зеленодольск муниципаль районының Олы караужа авыл җирлегә башлыгы һәм аның урынбасарларының, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Олы Караужа авыл җирлегә Советы депутат комиссияләре рәисләренең язма мөрәҗғәте буенча;

- дәүләт һәм җәмәгать органнарының, җирле үзидарә органнарының, оешмаларның, гражданның язма мөрәҗғәте буенча, шулай ук, әгәр бу хакта карар комиссия утырышында күпчелек әгъзалары тарафыннан кабул ителгән булса, үз инициативасы буенча.

16. Комиссия этика кагыйдәләрен бозуга бәйле барлык мәсьәләләрне комиссия утырышларында карый. Карау сроклары — гаризаны (мөрәҗғәтне) теркәү датасыннан алып, озайту сәбәпләрен күрсәтеп, мөрәҗғәт итүчегә хәбәр итеп, иң күбе 15 календарь көнгә озайту мөмкинлеге булган 15 календарь көн.

Комиссия ачык яисә ябык утырышлар үткәрә. Утырыш формасы турындагы мәсьәлә утырышта катнашучы комиссия әгъзаларының күпчелек тавышлары белән хәл ителә.

Ябык утырышлар, тикшерелә торган затның ризалыгына карамастан, федераль законнар нигезендә, шәхси мәгълүматларны, шәхси тормыш серен һәм закон белән саклана торган башка сер саклау өчен кирәк булганда уздырыла.

Утырышка мәгълүмат хәлләрне ачыкларга һәм объектив карар кабул итәргә ярдәм итә алган мөрәҗғәт итүчеләр һәм башка затлар чакырыла һәм тыңлана.

Тикшерелә торган депутатка тикшерү материаллары белән танышу, аңлатмалар һәм дәлилләр тапшыру, комиссия утырышында шәхсән һәм (яисә) ышанычнамә буенча вәкил аша катнашу хокукы тәэмин ителә.

Комиссия сайлау комиссияләре, суд һәм прокуратура компетенциясенә караган мәсьәләләрне карамый.

Гаризаларны (мөрәҗғәтләрне) карау нәтиҗәләре буенча Комиссия этика кагыйдәләрен бозу фактын билгеләү турында яисә мондый хокук бозуның булмавы турында Карар кабул итә һәм җавапны мөрәҗғәт итүчегә җибәрә.

17. Комиссия этика кагыйдәләрен бозган депутатка карата түбәндәге йогынты чараларын

куллана::

- депутатка этика кагыйдэләрен бозуның ярамавын күрсәтә;
әгәр депутатның әхлаксыз тәртибе гавами булса, депутатны гавами гафу үтенергә мәжбүр итә;

- депутатны шелтәли.

18. Депутат Совет сессиясе барышында этика кагыйдэләрен бозган очракта, Совет:

- тиешле мәсьәләне мөстәкыйль карау;

- бу мәсьәләне карауны комиссиягә тапшырырга.

19. Комиссиядә мәсьәләләрне карау инициаторлары булган яисә этика кагыйдэләрен бозуда гаепләнүче депутатлар комиссия карарына Совет сессиясендә яисә гомуми тәртиптә судта шикаять белдерергә хокуклы.

20. Комиссия әгъзасы булган Депутат үзе тарафыннан этика кагыйдэләрен бозу турындагы гариза буенча комиссия утырышында тикшерүләрдә һәм тавыш бирүдә катнашмый.

21. Комиссия карарлары этик характерда була, юридик җаваплылык булып тормый һәм мандатны туктатуга китерми.